

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองเอกนครเพียงแห่งเดียวของประเทศไทยเป็นศูนย์กลางความเจริญเกือบทุกประเภทของประเทศ เช่น ศูนย์กลางการปกครอง ศูนย์กลางการศึกษาและวัฒนธรรม ศูนย์กลางพาณิชยกรรม และบริการศูนย์กลางการเงิน และการธนาคาร ศูนย์กลางคมนาคม ฯลฯ การเจริญเติบโตในลักษณะ เป็นแหล่งรวมความเจริญของประเทศ เช่นนี้ ท้าให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาจากชนบทเมื่อรวมกับอัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติของประชากรเดิมซึ่งมีขนาดใหญ่มากอยู่แล้ว โดยในปี 2527 กรุงเทพมหานครมีประชากรจำนวน 5.17 ล้านคน หรือร้อยละ 11 ของประชากรทั้งประเทศ ท้าให้กรุงเทพมหานครต้องรับภาระการเจริญเติบโตของประชากรที่มากเกินไป ผลจากการเพิ่มขึ้นของประชากร ท้าให้พื้นที่เมืองของกรุงเทพมหานครขยายตัวอย่างไม่หยุดยั้ง คือพื้นที่เมืองขยายตัวจาก 47,586 ไร่ ในปี 2501 เป็น 66,331 ไร่ในปี 2511 และ 279,769 ไร่ ในปี 2526 จากพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมดประมาณ 980,460 ไร่ (สำนักผังเมือง, กระทรวงมหาดไทย)

การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของกรุงเทพมหานครโดยไร้การควบคุมตั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ท้าให้พื้นที่เมืองขยายตัวออกสู่พื้นที่เกษตรกรรมรอบนอกอย่างไร้ทิศทางและไม่สามารถยับยั้งได้ พื้นที่ชานเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรถูกทำลายไปอันเป็นผลจากการขยายตัวในแนวราบ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ปกติในเมืองใหญ่ ในปัจจุบันนักวิชาการในประเทศต่าง ๆ มีความเห็นพ้องต้องกันว่า พื้นที่เกษตรกรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการรักษาสมดุลย์ทางนิเวศน์วิทยาของเมืองและในอนาคตพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ใกล้เมืองจะยิ่งทวีความสำคัญขึ้น เนื่องจากต้นทุนของการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้น จะไม่สามารถทดแทนความสูญเสียของพื้นที่เกษตรกรรมที่มีคุณภาพดีได้อีกต่อไป นอกจากนี้ การขยายตัวของพื้นที่เมืองเกินขนาดยังก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น การจัดสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึงและต้นทุนสูง ส่งผลกระทบถึงมาตรฐานและคุณภาพชีวิตของประชาชน และเกิดปัญหาอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านสภาวะแวดล้อม

รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายพัฒนาเมืองและชนบทไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2535 - 2529) โดยมีเป้าหมายการพัฒนา

เมืองให้เติบโตตามแนวทางที่กำหนด กระจายความเจริญไปสู่เมืองในภาคต่าง ๆ เพื่อมุ่งชลอการขยายตัวของประชากร และลดอิทธิพลทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร มาตรการหนึ่งที่น่าสนใจคือ การกำหนดพื้นที่สีเขียวทั้งฝั่งตะวันตก และฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร

การกำหนดพื้นที่สีเขียวด้านตะวันตก ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2525 - 2529) ซึ่งออกตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และสอดคล้องกับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร และปริมาณของสำนักผังเมือง ตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพในการเกษตรปี 2521 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้เขตภาษีเจริญและคลังชั้น เป็นบริเวณพื้นที่เกษตรที่มีคุณค่าสำคัญแก่การบำรุงรักษาและพัฒนาให้เจริญยิ่งขึ้น จึงมีการประกาศใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ซึ่งออกตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารและพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใดในพื้นที่สีเขียวฝั่งตะวันตกซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นมาตรการในการอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรม และ เพื่อเป็นแนวกันน้ำให้เมืองมีการขยายตัวออกไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการกำหนดพื้นที่สีเขียวฝั่งตะวันตกนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีมติคณะรัฐมนตรี (สุวัฒนา ธาดานิติ , พื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครและการใช้ที่ดินในพื้นที่ ๆ , 2531)

อย่างไรก็ตาม การบุกของพื้นที่เมือง เข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรมชานเมืองยังคงดำเนินต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทั้งในบริเวณพื้นที่สีเขียวซึ่งถูกกำหนดให้เป็นบริเวณอนุรักษ์เพื่อการเกษตรกรรม และบริเวณพื้นที่เกษตรชานเมืองอื่น ๆ โดยรอบ เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งสนับสนุนแรงบุกของพื้นที่เมือง เช่น การเพิ่มขึ้นของประชากร ระบบสาธารณสุข โรค ราคาที่ดิน ความสะดวกในการเข้าถึง มีกำลังแรงขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เส้นทางคมนาคมสายสำคัญ ๆ ซึ่งขยายโครงข่ายเข้าไปในพื้นที่ชานเมือง

การขยายตัวของกรุงเทพมหานครด้านทิศตะวันตก ถือว่าเป็นด้านที่มีการขยายตัวช้ากว่าด้านอื่น ๆ การตั้งถิ่นฐานของชุมชนยังมีอยู่อย่างเบาบาง พื้นที่ที่อยู่โดยรอบส่วนใหญ่ยังเป็นสวนผลไม้ ฝั่งธนบุรีจึงมีการพัฒนาช้ากว่าฝั่งพระนคร อาจเป็นเพราะได้รับการส่งเสริมทางด้านคมนาคมและระบบสาธารณสุขน้อยกว่านั่นเอง อย่างไรก็ตาม ความเป็นเมืองได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการปรับปรุงทางด้านคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นการเชื่อมการสัญจรทางบกระหว่างฝั่งพระนครกับฝั่งธนบุรีให้ติดต่อกันได้สะดวกและมีการตัดถนนเพิ่มขึ้นซึ่ง เป็นโครงสร้างการคมนาคมอันสำคัญที่ตอบสนองความต้องการได้ดีกว่าการคมนาคมรูปแบบอื่น เช่น สะพานพระปิ่นเกล้า สะพานสาทร สะพานพระรามที่ 9 ถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี ถนนวงแหวนเป็นต้น โครงการต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การคมนาคมติดต่อกันระหว่างชานเมืองกับศูนย์กลางของเมืองทั้งกรุงเทพมหานคร และเมือง

อื่นๆ ในเขตปริมณฑล เป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว ส่งผลให้ที่ดินชานเมืองด้านฝั่งธนบุรีมีราคาสูงขึ้น จึงทำให้กิจกรรมใช้ที่ดินเปลี่ยนไปจากเกษตรกรรมไปสู่กิจกรรมที่ดินซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่า

ในพื้นที่สีเขียวฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานครนี้ มีโครงข่ายเส้นทางคมนาคมค่อนข้างสะดวก ในการเข้าถึงย่านใจกลาง เมืองทั้งของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เช่น ถนนวงแหวนรอบนอก ทางหลวงพิเศษหมายเลข 338 บางกอกน้อย-นครชัยศรี และ ถนนพุทธมณฑล สาย 1 2 , 3 เชื่อมโยงระหว่าง ถนนบางกอกน้อย-นครชัยศรี กับ ถนนเพชรเกษม นอกจากนี้ยังมีโครงการในอนาคตต่าง ๆ เช่น โครงการถนนวงแหวนรอบนอกต่อเชื่อมจากเดิม โครงการศูนย์ราชการและโครงการสถานีรถไฟ สายใต้ที่ชุมชนคลังชั้นประกอกับช่องว่างของกฎหมายที่ใช้บังคับ (ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร 2525) เปิดโอกาสให้พื้นที่เมืองสามารถขยายเข้าไปในพื้นที่อนุรักษ์เกษตรกรรมได้แทบทุกชนิด ยกเว้นเพียงโรงงาน อุตสาหกรรมและคลังสินค้า กำหนดเข้มงวดเพียงรูปแบบและความสูงของอาคาร นอกจากนี้ไม่ได้ห้าม การจัดสรรที่ดิน ทำให้ภาคเอกชนลงทุนทำโครงการบ้านจัดสรรอย่างกว้างขวางและแนวนโยบายการพัฒนา กรุงเทพมหานคร และปริมณฑลของรัฐบาล ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ต้องการพัฒนาพื้นที่ชานเมืองที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วซึ่งรวมถึง เขตภาษีเจริญ และ เขตคลังชั้นให้มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรจะยิ่งทำให้แรง บุกของการขยายตัวของพื้นที่เมืองเข้าสู่พื้นที่มีมากขึ้นตลอดเวลา เมื่อรวมกับการที่เกษตรกรรมประสบปัญหา ต่าง ๆ เช่นเดียวกับเกษตรกรรมทั่วประเทศ และปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมและสภาพแวดล้อมจากการที่อยู่ ใกล้ชุมชนเมือง เช่นปัญหาน้ำเสีย ปัญหาน้ำท่วม แนวโน้มที่พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่สีเขียวเพื่ออนุรักษ์ การเกษตรจะค่อย ๆ กลายเป็นพื้นที่เมือง จึงยังคงดำเนินต่อไปอยู่ตลอดเวลา ดังจะเห็นได้จากแขวง ฉิมพลีในเขตคลังชั้น ซึ่งเป็นแขวงหนึ่งในพื้นที่สีเขียวฝั่งตะวันตกนี้ จากรายงานสำรวจของกองผังเมือง สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร หลังจากการบังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครในปี 2527 พบว่าบริเวณทาง ตะวันตกของแขวงฉิมพลี เป็นบริเวณที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินมาก และมีการซื้อที่ดินซึ่งเดิมใช้สำหรับการเกษตรไว้เพื่อเก็งกำไร อันเป็นเหตุให้ที่ดินถูกเปลี่ยนมือจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ดั้งเดิม ที่ดินบริเวณ นั้นจะถูกปล่อยกร้างว่างเปล่ามิได้ทำประโยชน์อย่างใด นอกจากนี้ยังพบว่าบริเวณแขวงฉิมพลีมีอาคาร พักอาศัยเพิ่มขึ้นมาก มีโครงการบ้านจัดสรรโครงการใหญ่ ๆ ไม่ต่ำกว่า 10 โครงการ (วชิรวิกรม เจริญเรื่องวานิชย์ , การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภท สาธารณประโยชน์กรณีศึกษาเขตคลังชั้น , 2532)

ภายหลังจากการกำหนดพื้นที่สีเขียวเพื่ออนุรักษ์เกษตรกรรมในเขตภาษีเจริญและคลังชั้น พื้นที่ เกษตรกรรมในช่วงปี 24-27 ของเขตภาษีเจริญ ลดลง 5,692 ไร่ หรือ 1,897 ไร่ต่อปี และเขต

ตลิ่งชันลดลง 11,167 ไร่หรือ 3,722 ไร่ต่อปี (สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร) ในขณะที่เดียวกัน กฎหมายข้อบังคับที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้สร้างความเหลื่อมล้ำในเรื่องผลตอบแทนทาง เศรษฐกิจจากการใช้ที่ดิน อันแสดงให้เห็นว่ามาตรการของของภาครัฐบาลในปัจจุบันไม่สามารถหยุดยั้งการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมได้ แม้แต่ในพื้นที่ที่ถูกกำหนดโดยนโยบายของรัฐบาลให้มีการอนุรักษ์เอาไว้ ในขณะที่เดียวกันรัฐยังมีความเห็นว่าพื้นที่เกษตรกรรมมีความจำเป็นต้องอนุรักษ์เอาไว้ ดังนั้นการศึกษาถึงสภาพทาง เศรษฐกิจสังคมของประชาชนในเขตพื้นที่สีเขียวฝั่งตะวันตกรวมถึงสภาพทางกายภาพ และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ปัญหาตลอดจนแนวโน้มในอนาคต รวมถึงการศึกษาเพื่อหารูปแบบในการพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสมเพื่อที่จะสามารถต้านแรงบุกรุกของพื้นที่เมืองไว้ อันเป็นรูปแบบทางกายภาพซึ่งนำไปปฏิบัติได้อาจจะเป็นแนวทางในการอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมชานเมืองอีกแนวทางหนึ่งนอกเหนือไปจากการกำหนด มาตรการทางกฎหมายของรัฐบาล ดังเช่น ในปัจจุบัน

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตพื้นที่ศึกษา-ทำการศึกษานในพื้นที่สีเขียวฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ที่กำหนดโดย ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2525 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ แขวงจิมพลี แขวงบางระมาด แขวง บางเขิน และ แขวงบางพรหม ในเขตตลิ่งชัน และพื้นที่แขวงบางไผ่ แขวงบางแคเหนือและ แขวงคลองขวาง ในเขตภาษีเจริญ

ขอบเขตการศึกษา-ทำการศึกษาสภาพทางกายภาพ, เศรษฐกิจ, สังคมและ ประชากรของพื้นที่ ศึกษา สภาพการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในอดีตจนถึงปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ปัญหาของ เกษตรกรในพื้นที่และทำการศึกษาเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนา และอนุรักษ์พื้นที่ เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบถึงสภาพและ โครงสร้างของพื้นที่ศึกษา ทั้งทางด้านกายภาพเศรษฐกิจสังคม และ ประชากรโดยทั่ว ๆ ไป
2. เพื่อทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา ทั้งในรูปแบบที่มีการ เปลี่ยนแปลง อัตราการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มในอนาคต และเพื่อทราบถึงปัญหาของ เกษตรกรในพื้นที่

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางและรูปแบบในการพัฒนา และอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา

แนวความคิดในการศึกษา

1. รูปแบบของ เกษตรกรรมที่จะคงอยู่ได้ในพื้นที่ศึกษาจะต้องให้ผลตอบแทนสูงถึงระดับหนึ่งที่สามารถพอใจให้เกษตรกรหรือเจ้าของที่ดินได้
2. การอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมจะ เป็นไปได้ต้องอาศัยภาครัฐบาลเป็นแกนนำอย่างจริงจัง

วิธีการศึกษา

ดำเนินการศึกษาตามกระบวนการวางแผน ประกอบด้วยการศึกษาค้นคว้าการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ (LIBRARY RESEARCH) และจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม (FIELD SURVEY) รวมทั้งการสังเกต (EMPIRICAL STUDY) โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษา
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารทั้งที่เป็นของราชการและเอกชน
3. ศึกษาสภาพต่าง ๆ ในพื้นที่จริง โดยการออกภาคสนามสำรวจ บันทึกข้อมูลต่าง ๆ จากการสังเกต การสัมภาษณ์
4. นำข้อมูลต่าง ๆ มาศึกษา วิเคราะห์ ประมวลผลและหาความสัมพันธ์โดยอาศัยหลักวิชาการทางสถิติและทางผังเมือง
5. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาใช้เป็นหลักในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรม
6. แสดงผลของการศึกษาในรูปของการบรรยาย ตาราง แผนภูมิ และแผนที่

แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยที่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (PRIMARY DATA) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนามในพื้นที่จริง โดยใช้แผนที่และภาพถ่ายเป็นหลักในการศึกษา จากการสังเกต และจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากร

นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (SECONDARY DATA) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากแหล่งต่าง ๆ โดยการคัดลอกและค้นคว้า มีทั้งที่เป็นแนวความคิด สถิติ ตัวเลข และทั้งแผนที่ โดยได้จากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น

- หน่วยงานในศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ได้แก่ กองผังเมือง กองปกครองและทะเบียน กองควบคุมอาคาร กองอนามัยสิ่งแวดล้อม กองนโยบายและแผน สำนักงานเกษตร สำนักพัฒนาชุมชน

- สำนักงานเขตภาษีเจริญและตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
- สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
- ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ
- หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบถึงสภาพ และ โครงสร้างทั่ว ๆ ไป ในพื้นที่สีเขียวฝั่งตะวันตก
2. ได้ทราบถึงการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา
3. ได้ทราบถึงปัญหาซึ่งพื้นที่เกษตรกรรมชานเมืองประสบอยู่ ทั้งในด้านการประกอบอาชีพ และด้านอื่น ๆ

ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากการรวบรวมข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน หรือแม้แต่หน่วยงานเดียวกัน ในพื้นที่ต่างกัน มีการเก็บข้อมูลอย่างไม่สม่ำเสมอต่อเนื่อง และไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ประกอบกับพื้นที่ศึกษาคครอบคลุม 2 เขตปกครอง คือ เขตตลิ่งชัน และเขตภาษีเจริญ และครอบคลุมเพียงบางส่วนของแต่ละเขต จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากต่างแหล่งที่มา ต่างวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล รวมเข้ากับการเก็บข้อมูล

ภาคสนาม และการสังเกต ตลอดจนการใช้ข้อมูลดิบจากหน่วยงานต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลของการศึกษา

นอกเหนือไปจากนั้น ปัญหาใหญ่ของการเก็บข้อมูลในการศึกษา คือ บางหน่วยงานไม่มีแหล่งรวบรวมข้อมูล และไม่มีการส่งต่อข้อมูลต่าง ๆ ที่เคยได้เก็บรวบรวมไว้สู่ผู้รับผิดชอบคนต่อไป ทำให้เกิดความสูญหายของข้อมูลที่เคยเก็บรวบรวมไว้อย่างน่าเสียดาย

นิยามศัพท์

พื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้าวันตกของกรุงเทพมหานคร หมายถึง พื้นที่ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภท ในท้องที่ แขวงบางไผ่ แขวงบางแคเหนือ และแขวงคลองขวาง เขตภาษีเจริญ และท้องที่ แขวงจิมพลี แขวงบางระมาด แขวงบางเขื่อนขันธ์ และแขวงบางพรหม เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2525 ซึ่งต่อมาภายหลังผังกรุงเทพมหานคร ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติผังเมืองกำหนดให้เป็นพื้นที่เขตอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย